

TÜRÜK

*Uluslararası Dil, Edebiyat
ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*

2018, Yıl:6, Sayı:12

Geliş Tarihi: 28.12.2017

Kabul Tarihi: 09.03.2018

Sayfa: 11-23

ISSN: 2147-8872

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDA KÜLTÜREL ÖGELER (A2 DÜZEYİ)

Kelime Erdal*
İzem Dağdeviren**
Okan Gökhan***
Hasan Hüseyin Şen****
Esra Şenay*****

ÖZET

İnsanlar ait oldukları toplumun ve o topluma ait kültürün kelime ve kavramlarıyla kendilerini ifade ederler. Bu nedenle dil öğretiminde, öğretilen dilin toplumunun yapısı ve sosyal değerleri dikkate alınmalıdır. Kelimeler boş semboller değildir, onların arka planında bir kültür dünyası vardır. Bu kültür dünyası bilinmeden kelimeler tam anlamıyla kavranamaz. Bu nedenle yabancılara Türkçe öğretiminin temel ilkelerinden biri, dil ile birlikte kültürün de verilmesidir. Dil ve kültürün bir bütün olduğu gerçeğinin, yabancı dil öğretiminde en önemli dinamik olarak değerlendirildiği günümüzde, yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitaplar, kültürel aktarımın en önemli ayağını oluşturmaktadır. Kültür çok kapsamlı bir olgu olduğu için ve yabancı dil öğrenenler daha çok dilin dizgesel yapılarına odaklı oldukları için, kültür başlığı altında öğrenciye verilebilecek olan şeyler öğrencinin dili anlamasına yardımcı olacak nitelikte olmalıdır. Tarih, günlük yaşam, alışveriş, yiyecek-içecek, okul ve eğitim, aile yaşantısı, sosyal şartlar, gelenek-görenekler, turizm ve seyahat, iş hayatı... gibi konular yabancı

* Doç. Dr., Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, orcid.org/0000-0001-8205-2530, kelime@uludag.edu.tr

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, orcid.org/0000-0001-5088-4674, izemdag@gmail.com

*** Yüksek Lisans Öğrencisi, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, orcid.org/0000-0002-7530-1874, okangokhun@gmail.com

**** Yüksek Lisans Öğrencisi, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, orcid.org/0000-0002-1697-3259, hasyin_61@hotmail.com

*****Yüksek Lisans Öğrencisi, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, orcid.org/0000-0002-7293-1950, esrasenay95@hotmail.com

dil öğrenenlere kültür bağlamında öncelikle öğretilmesi uygun olan konulardır. Yabancı dil öğrenirken ya da öğretirken kullanılan ders kitaplarının içeriğinin, o dile ait kültür unsurlarını da barındırması gerekir. Araştırmada, Yabancılara Türkçe Öğretimi alanında A2 düzeyinde kullanılan ders kitaplarından bazıları -İstanbul, Ankara, Yunus Emre Enstitüsü, Gazi, Dilmer- incelenmiş; hedef dile ait kültürel öğelere ne ölçüde yer verildiği sorgulanmıştır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgular doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Yabancılara Türkçe öğretimi, ders kitabı, kültür, kültürel öğe, dil öğretimi

CULTURAL ITEMS IN THE COURSE BOOKS OF TURKISH LANGUAGE TEACHING TO FOREIGNERS (A2 LEVEL)

ABSTRACT

People express themselves through the words and concepts of the community they belong to and the cultures of that community. For this reason, the structure and social values of the language to be taught must be taken into consideration in language teaching. Words are not empty symbols, they have a cultural background in their background. Without knowing this world of culture, the words can not be grasped completely. For this reason, one of the basic principles of teaching Turkish to strangers is to give culture along with language. Today, the fact that language and culture is a whole is considered as the most important dynamic in foreign language teaching, books used for foreign language teaching constitute the most important step of cultural transfer. Since culture is a very comprehensive phenomenon and foreign language learners are more focused on the language structure of the language, things that can be given to the student under the cultural title should be helpful to understand the language of the student. Topics such as history, daily life, shopping, food and beverage, school and education, family life, social conditions, traditions and customs, tourism and travel, work life... are appropriate topics to be taught in the context of culture. The content of the textbooks used for learning or teaching a foreign language should also contain cultural elements of that language. Some of the textbooks used at the level of A2 in the field of Turkish Language Teaching in Foreigners were examined in İstanbul, Ankara, Yunus Emre İnstitute, Gazi, Dilmer; it was questioned how much cultural values belonging to the target language were included. As a result of the research, suggestions were made in the direction of findings.

Key words: Teaching Turkish language to foreigners, instruction books, culture, cultural item, language teaching

GİRİŞ

İnsanı biriktiren bir varlık hâline getiren, gelenek ve tarih sahibi kılan dil, aynı zamanda insanın kurmuş olduğu bir dünyadır (Karaağaç, 2002: 7). İnsanoğlunun dil ile inşa ettiği bu dünyanın temelinde; tarihin derinliklerinden süzülüp gelen, zamanın ve ihtiyaçların doğurduğu şuurlu tercihlerle zengin bir sentez oluşturan; sistemli ve sistemsiz şekilde nesilden nesile aktarılan; bu suretle her bir insanda benlik ve mensubiyet duygusu, kimlik şuru kazanılmasını sağlayan “kültür” yer almaktadır (Tural, 1992: 138). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinin neredeyse tamamında var olan kitapların; inanışlarımızın, kabullenişlerimizin, yaşama şekillerimizin bütününe kapsayan kültürü aktarmada en büyük paya sahip olması gerekir (Mert, Albayrak ve Serin, 2013: 59).

Kelimeler boş semboller değildir, onların arka planında bir kültür dünyası vardır. Bu kültür dünyası bilinmeden kelimeler tam anlamıyla kavranamaz, bu nedenle yabancılara Türkçe öğretiminin temel ilkelerinden biri dil ile birlikte kültürün de verilmesidir (Barın, 2004: 46). İnsanlar ait oldukları toplumun ve o topluma ait kültürün kelime ve kavramlarıyla kendilerini ifade ederler. Bütün kelime ve kavramların arkasında bir kültür geçmişi vardır. Bu sebeple yabancı dil olarak öğretilen toplumun yapısı ve sosyal değerleri kitaplarda dikkate alınmalıdır (Avcı, 2002).

Kültür, bazı araştırmacılar tarafından dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerine ilaveten beşinci bir beceri olarak kabul edilmekte ve içeriği şu şekilde doldurulmaktadır: “Kültürel farkları algılama ve tanıma yeteneği, kültürel farkları kabul etme yeteneği, kültürel farkları takdir edip onlara değer verme yeteneği” (Garza, 2013: 4). En eski ve klasik kültür tanımlarından birisini yapmış olan Tylor'a göre “kültür, insanın bir toplumun üyesi olması dolayısıyla elde ettiği bilgi, inanç, sanat, ahlak, hukuk, gelenek, yetenek ve alışkanlıkları kapsayan çok karmaşık bir bütündür” (Tylor, 1920: 1). Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi insan kültürle doğmaz; onu daha sonra toplumdan edinir ve kültürü edinmenin amacı toplumun kabul edeceği davranışlar sergilemektir (Goodenough, 1964).

Dil kültür ilişkisine dil açısından bakılacak olursa dil, kültürün bir taşıyıcısı ve koruyucusu olarak görülür. Taşıyıcısıdır çünkü tarih boyunca nesilden nesile kültür aktarımının en büyük aracı dil olmuştur. Aynı ilişkiye kültür açısından baktığımızda ise kültür, dili, dilbilimsel ve pedagojik olmak üzere iki yönden etkiler (McKay, 2003: 2). Dilbilimsel olarak kültür, dilin semantik, edim bilim ve söylem özelliklerini etkilerken, pedagojik olarak kültür, dil öğretim materyallerinin seçimini etkiler. Çünkü “materyallerin kültürel içeriği ile kullanılan metodun kültürel alt yapısı konularında tercihler yapılmalıdır” (McKay, 2003: 2).

Kültür aktarımı sürecinde hedef kültür, kaynak kültür ve ortak kültür kavramlarına dikkat etmek gerekir. Kaynak kültür öğrencinin içinde bulunduğu konuşmalarını, yaşayış ve düşünüş tarzını şekillendiren kültürdür. Dil öğretimi esnasında öğrenciye yön veren bu kültür öğrencinin dil öğrenmesini kolaylaştırabileceği gibi zorlaştırabilir de. Kültürlerarası yaklaşımda amaç kültürü öğretmekten ziyade anlaşmayı sağlamaktır (Açık ve Demir, 2011: 58).

İnsanlar ait oldukları toplumun ve o topluma ait kültürün kelime ve kavramlarıyla kendilerini ifade ederler. Bütün kelime ve kavramların arkasında bir kültür geçmişi vardır. Bu nedenle dil öğretiminde, öğretilen dilin toplumunun yapısı ve sosyal değerleri dikkate alınmalıdır (Kalfa, 2013: 168). Yabancı dil öğretiminde kültür aktarımının büyük önemi vardır; fakat kültür çok kapsamlı bir olgu olduğu için ve yabancı dil öğrenenler yine de daha çok dilin dizgesel yapılarına odaklı oldukları için, kültür başlığı altında öğrenciye verilebilecek olan şeyler öğrencinin dili anlamasına yardımcı olacak nitelikte olmalıdır. Tarih, günlük yaşam, alışveriş, yiyecek-içecek, gençlik kültürü (moda, müzik, vb.), okul ve eğitim, coğrafya, aile yaşantısı, sosyal şartlar, festivaller, gelenek-görenekler, turizm ve seyahat, iş hayatı... gibi konular yabancı dil öğrenenlere kültür bağlamında öncelikle öğretilmesi uygun olan konulardır (Byram ve Risager 1999: 93; Aktaran: Ülker, 2007: 16-17).

Yabancılara Türkçe öğretimi alanında önemli unsurlardan biri de metin seçimidir. Türkçe öğrenenlere ders kitaplarında ve diğer öğretim materyallerinde sunulan metinlerin belirli ölçütlere göre seçilmesi gerekmektedir. Ancak bugüne değin yapılan çalışmalarda, hazırlanan ders kitaplarında metin seçiminin hangi ölçütlere göre yapıldığı bilinmemektedir (Kalfa, 2013: 168).

İster hedef dil, isterse kaynak dil hangi ortamda üretilmiş olursa olsun bu metinler kültürel özellikler taşıyacaktır. Çünkü her metin bir bağlamda oluşturulacak ve hiçbir bağlam da kültürden bağımsız olmayacaktır. Dolayısıyla farkında olalım ya da olmayalım öğrenciler dil öğrenirken kültür de öğrenecek; öğreticiler de aynı şekilde dil öğretirken kültür de öğretmiş olacaklardır. Bu gerçekten hareketle Byram kültürü yabancı dil eğitiminin gizli müfredatı olarak görür ve “dil öğretimi kültür öğretimidir” der (Byram, 1989: 42). Yabancı dil öğretimi sadece yeni kelimelerin, ifadelerin, sentaktik yapıların değil; aynı zamanda dilin ayrılmaz bir parçası olan kültürel öğelerin de öğretimidir (Thanasoulas, 2001).

Tüm bu anlatılanlardan hareketle bu çalışmada, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan kitapların taşıdığı kültürel özellikler üzerinde durulmuş, hedef dile ait kültürel öğelere ne ölçüde yer verildiği sorgulanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmada, Yabancılara Türkçe Öğretimi alanında A2 düzeyinde kullanılan ders kitaplarından bazıları -İstanbul, Ankara, Yunus Emre Enstitüsü, Gazi, Dilmer- incelenmiş; bu kitapların hedef dile ait kültürel öğelere ne ölçüde yer verildiği sorgulanmıştır. Elde edilen veriler tematik olarak gruplandırılarak tahlil edilmiştir. Araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgular doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Kitap Kapakları

Yabancı dil öğretimiyle ilgili ders kitaplarının amacı, iletişimsel yetiyi geliştirmek, dilin doğasına ve öğrenimine karşı bir farkındalık oluşturmak, yabancı kültürü iyice incelemek ve yabancı kültürdeki insanlara karşı olumlu tutumlar geliştirmek olarak sıralanmaktadır (Özışık, 2007). Yabancı dil öğrenecek kişinin kitapta ilk karşılaşacağı şey kapaktır. Kapak, üzerinde yer alan resim ya da fotoğrafla öğrenciye her an, kitap kapalı iken bile mesaj iletir. Kitap

kapağı ne kadar iyi tasarlanır ve özellikle kapakta yer alan resim ya da fotoğraf doğru seçilirse öğrenciyi o kadar kolay etkileyecektir.

Yedi İklim ders kitabının kapağında İstanbul'a ait bir çizim bulunmaktadır. Çizimde, ön planda bir vapur, arkada ise Ayasofya silueti, Galata Kulesi, Ortaköy Camii, Boğaz Köprüsü, Kız Kulesi gibi tarihi mekanlarla birlikte yer almaktadır. İstanbul'daki mekanlara daha az yer verilerek dünyaca tanınan farklı tarihi yerler de kapakta yer alabilirdi.

Yeni Hitit ders kitabının kapağında kitabın adına kaynak olan Hitit güneşinin resmi yer almaktadır. Hitit uygarlığı Anadolu coğrafyasında önemli bir yere sahip olduğu için kültür aktarımı açısından böyle bir kapak uygun olabilir.

İstanbul ders kitabının kapak resmi olarak, kitabın konu alanına dahil olan unsurlardan, yemek yapmak, iş hayatı, telefonda iletişim kurmak vb... resimleri kullanılmıştır. Bunun yanı sıra İstanbul'dan Kız Kulesi ve Ortaköy Camii'nin fotoğraflarına yer verilmiştir. Bu da hedef kültürün tanınması açısından önemlidir. Kitapta, her bir ünite kapak fotoğrafı olarak hedef kültüre ait mekanlara yer verilmiştir. Kapalıçarşı, İstanbul Boğazı, Karaköy, Ortaköy Camii, Boğaziçi Köprüsü, Taksim-İstiklal Caddesi.

Gazi Üniversitesi Tömer Yabancılara Türkçe Öğretimi Seti A2 düzeyi kitabının kapağında arka fonda bulanık bir şekilde Gazi Üniversitesinin görseli kullanılmıştır. Bunun dışında görsel bulunmamaktadır. Ankara'ya ve Türkiye'ye has önemli yerlerin birkaç fotoğrafının kullanılması uygun olacaktır.

Dilmer kitabının kapağında herhangi bir görsel öğeye yer verilmemiştir. Öğrencilerin en çok karşılaşacakları alanın burası olmasına rağmen hiçbir kültürel öğenin bulunmaması kültür aktarımı bakımından olumsuz bir durum oluşturmaktadır. Dilmer kitabının içerik olarak etkinlik ve alıştırmaya ağırlıklı bir kitap olduğu görülmektedir. Metinler ve görseller yönünden zayıf olan kitapta kültürel öğeler de ihmal edilmiştir.

Türk Kültürü

Dilin yaşayan, konuşan kişiler tarafından değiştirilen, geliştirilen, yeniden yoğrulan bir değer olduğu vurgulanır. Bu, dilin konuşulduğu coğrafyanın dile neler katabileceğini ya da katabilecek güçte olduğunu gösterir. Kültürü nesilden nesile aktarma araçlarından biri olan dil de kültürden çok şey alır. O halde yabancı bir dil öğrenmek, o dilin konuşulduğu kültürü tanımak demektir. Araştırmaya konu olan kitaplar yabancılara Türkçe öğreten ders kitapları olduğuna göre bu kitaplarda Türk kültürü öğelerinin bolca yer alması beklenir.

Gazi Tömer kitabında, yazar İhsan Oktay Anar hakkında bilgi verilmiş, yazarın bir fotoğrafı da burada kullanılmıştır. (s.8) Kitabın ikinci ünitesinde geleneksel el sanatlarımızdan çömlekçilik ve ebru sanatına yer verilmiş, bu konular içerikle uygun fotoğraflarla desteklenmiştir. (s.31-34) Kitabın dördüncü ünitesinde yer alan etkinliklerde kültür taşıyıcılarımızdan olan Nasrettin Hoca ve Neşet Ertaş görsellerine ve Neşet Ertaş hakkında bilgiye yer verilmiştir. (s.68) Kitabın beşinci ünitesinde Atatürk'ün manevi kızı Sabiha Gökçen hakkında bir metin vardır. Bu metinde Sabiha Gökçen tanıtılmış ve İstanbul'daki havaalanına onun adının verildiği belirtilmiştir. (s.76)

Kitapta, ülkemizde en uzun yaşayanların Aydınlılar olduğu söylenmiş ve bu yörenin yemek alışkanlığı hakkında bilgiler ve öneriler sunulmuştur. (s. 80) Bir diğer etkinlikte de Türk sinemasından film afişi görselleri verilmiş ve öğrencilerin filmlerin türlerini bulması istenmiştir. (s.63)

İstanbul ders kitabında, masal karakterlerimiz arasında bulunan Keloğlan, Ali Baba ve Kırk Haramiler uygun görsellerle birlikte kısaca tanıtılmıştır. Aynı zamanda okuma metni olarak Keloğlan masalı kullanılmıştır. (s. 56) 4. Ünite dinleme metni olarak “Bir İstanbul Efsanesi” adlı efsane örneği kullanılmıştır. Hedef kültüre ait bir örnekle efsane türünün öğretimi kültür aktarımına katkı sağlamaktadır. (s. 59) Fıkra türünün tanıtımında ise Nasreddin Hoca’ya değinilmiş ve ona ait olan bir fıkra örneğine yer verilmiştir. Nasreddin Hoca’nın kültürümüz için değeri konusunda farkındalık yaratılmıştır. (s. 60)

Kitapta, Türk mutfağına dair yemek çeşitleri üzerinde durulmuştur. Bunlar arasında çorba, ana yemek, salata, meze, içecek ve tatlı çeşitleri detaylı bir şekilde verilmiştir. (s.12) 6. Ünite dinleme metninde “ayaküstü yemekler” kavramı üzerinde durulmuştur. Türk toplumunda, pratik bir şekilde yemek ihtiyacını gidermeye yarayan yiyecekler tanıtılmıştır.

AYAKÜSTÜ YEMEKLER

7 Aşağıdaki yiyeceklerin adlarını biliyor musunuz?

8 Metni dinleyelim. Metinde hangi yiyeceklerden bahsedilmiştir? İşaretleyelim.

a. simit	()	e. lahmacun	()
b. kokoreç	()	f. balık	()
c. döner	()	g. açma	()
ç. etli ekmek	()	ğ. midye dolma	()
d. sandviç	()	h. dürüm	()

5. Farkında olmadı. İ şeyler anlatıyordu

Resim 1: Ayaküstü Yemekler

Kitapta, rüya kavramının ve rüya yorumlarının toplumumuz açısından nasıl değerlendirildiği üzerinde durulmuştur. İyi ve kötü rüya kavramı, rüyanın nasıl yorumlanacağı konularına değinilmiştir. (s. 63) 4. Ünite okuma metni olarak, komşuluk ilişkilerine değinen bir diyaloga yer verilmiştir. Bu diyalog, yeni taşınan bir komşuya nasıl davranılması gerektiğini ifade eden bir içeriğe sahiptir. (s. 52)

Yedi İlkin Ders kitabında Türk Kültürü ile ilgili unsurlarının, çoğunlukla ünite sonralarındaki serbest okuma metinleri aracılığıyla aktarılması hedeflenmiştir. Bununla birlikte gerek ünite girişinde görsellerle, gerekse etkinliklerle Türk kültürüne ait unsurlar, doğrudan ya da dolaylı olarak verilmektedir. Kitapta, “Farklı Şehirler Farklı Hayatlar” başlığı altında Mimar Sinan, Nasreddin Hoca, Hacı Bektaş-ı Veli ve Yunus Emre’nin; Eskişehir, Nevşehir, Kayseri ve Konya’da yer alan heykellerine yer verilmiş ancak bu isimler hakkında bilgi verilmemiştir. Konunun devamında sadece Kayseri’nin tanıtıldığı bir okuma metni verilmiş ve metin, Kayseri’de yer alan Selçuklu Dönemine ait mimari eserlerin görselleriyle desteklenmiştir. Ayrıca metinde mantı, pastırma, sucuk, yağlama, kabak çiçeği dolması ve içli köftenin Kayseri’ye ait yiyecekler olduğu ifade edilmiştir. (s. 25) Sonraki sayfada ise Kayseri mantısının yapımı ve Türk mutfağındaki önemi hakkında ayrı bir metin yer almaktadır. (s. 26)

Kitapta, ülkemizdeki yemek kültürüne oldukça geniş bir yer ayrılarak “Yöresel Lezzetler Festivali” bölümünde Karadeniz’de Laz böreği, mısır unu helvası; Marmara’da, pişmaniye, Kemalpaşa tatlısı, peynir helvası, dilber dudağı; Ege’de, ekmek kadayıfı, hoşmerim, İzmir lokması; Akdeniz’de künefe, kadayıf dolması, kabak tatlısı; Güneydoğu Anadolu’da, baklava, kadayıf, Nuriye tatlısı, İç Anadolu’da, fincan tatlısı, tahinli kek; Doğu Anadolu’da, cevizli kete, gül tatlısı yapıldığı belirtilmiş, ancak bu tatlıların nasıl yapıldığına dair bir bilgi verilmemiştir. Bunların dışında sütlaç ve keşkülün tarifleriyle birlikte güllaç ve aşurenin Türk mutfağındaki öneminden ve tarihsel yerinden bahsedilmiştir. (s. 87-88) “Yeni Komşumuz” başlıklı diyalogda aşurenin Türk mutfağındaki yerinden, tarihsel ve kültürel öneminden bahsedilmiştir. Aşurenin nasıl yapıldığı ve hangi tahıllardan oluştuğu görsellerle desteklenerek verilmiştir. (s. 122) Yine aynı konunun devamında ise lokum, cezerye gibi yöresel şekerlemelerin görsellerine yer verilmiştir. “Üretimden Tüketime” ünitesinde “Hangi Meyve Hangi Şehirde” başlığıyla Türkiye haritası üzerinde zeytin, kestane, kiraz, kavun, muz, limon, mandalina, karpuz, fındık, ceviz, kivi ve elma çizimleri verilmiştir. Kitapta yer alan “Sağlıklı Yaşam” ünitesinin son bölümündeki okuma metninde, Osmanlı döneminin kültürel miraslarından biri olan Türk hamamı motifi işlenmiştir. Hamamların, cildin taze ve genç kalmasında önemli olduğu, astıma ve soğuk algınlığına iyi geldiği ifade edilmiştir. Ayrıca hamamların “gelin hamamı”, “damat hamamı”, “hamamda kız beğenme” gibi geleneklere ev sahipliği yaptığı da belirtilmiştir. İstanbul’da Çemberlitaş, Cağaloğlu, Beyazıt hamamlarının sanat, kültür ve tarih açısından çok önemli olduğu vurgulanmıştır. (s. 46) Yine aynı ünite, ata sporumuz cirit hakkında da bir okuma metni yer almaktadır. İlgili metinde ciridin nasıl oynandığı anlatılmış ve Anadolu’da halen düğünlerde bayramlarda cirit oynanmaya devam ettiği vurgulanmıştır. (s. 68)

“Sosyal Etkinlikler” ünitesinde “Üç Yazar” başlığıyla Oğuz Atay, Bir Bilim Adamının Romanı; Mevlana, Mesnevi kitaplarının görselleri kullanılmış ve kitaplar hakkında kısa bilgiler verilmiştir. (s. 54) Aynı ünitenin devamında ise Türk sineması ile ilgili unsurlara değinilmiş, Kadir İnanır ve Türkan Şoray’ın, Türk sinemasında sahip oldukları önemden bahsedilmiştir. Devlerin Aşkı, Dila Hanım, Deprem, Cevriyem ve Selvi Boylum Al Yazmalım filmlerinde oynadıkları belirtilmiştir. Ayrıca bu filmlerin müziklerini Cahit Berkay’ın; yönetmenliğini ise Osman Seden’in yaptığı ifade edilmiştir. (s. 56) Bununla birlikte aynı tema altında 1978 yapımı Neşeli Günler filminin künyesi ve özeti verilerek, Münir Özkul, Adile Naşit, Şener Şen, Ayşen Gruda gibi Türk sinemasının önemli isimlerine dikkat çekilmiştir. (s. 59) Verilen bilgiler, filmlerden alınan görsellerle de desteklenmiştir. Sayfa 60’ta verilen sinemaya gitme temalı diyalogda ise Av Mevsimi filminden ve Cem Yılmaz ve Şener Şen’den bahsedilmiştir. Özellikle Şener Şen’in çok iyi bir oyuncu olduğu vurgulanmış, Eşkîya ve Gönül Yarası filmlerinde oynadığı ifade edilmiştir. “Gülelim Eğlenelim” başlığı altında komedyenlerimiz tanıtılarak Cem Yılmaz, Ata Demirer, Kemal Sunal ve Zeki Alasya’nın biyografileri verilmiştir. Aynı konuyla bağlantılı olarak bir dinleme metni hazırlanmış ve Nasreddin Hoca’nın Mektup isimli fıkrası anlatılmıştır. Konu ile ilgili etkinliklerde ise Nasreddin Hoca çizimi bulunmaktadır. (s. 126-127)

Yeni Hitit ders kitabının 9. ünitesinde “Eskiden Nasıldı?” başlığı altında bir bölümde, geçmişte Türkiye’de kullanılan bazı eşyaların (televizyon, soba, gramofon, kumbara, ev telefonu) fotoğrafları ve o fotoğraflara ait tanıtıcı yazılar verilmiş, ilgili yazı ve fotoğrafın eşleştirilmesi istenmiştir. (s.112) Kitabın 9. ünitesinde Türkiye’nin 70’li yıllarını tanıtan kısa bir yazı verilmiş, bu yazıda o zamanlarda oynanan oyunlardan, okul günlerinin nasıl geçtiğinden, o günlerde yazılan mektuplardan ve bu mektupların öneminden bahsedilmiştir. (s. 115) Kitabın 8. Ünitesinin karşılıklı konuşma bölümünde Balalayka, Sınav, Babam ve Oğlum, Vizontele Tuuba, Dondurmam Gaymak filmlerinin özetleri ve afişleri verilmiştir. (s.167)

Dilmer ders kitabının 22. sayfasında alışveriş yapan iki kişiden bahsedilmiştir. Bu kişilerden birinin alışveriş listesinde Türk kahvesi geçmektedir. Bu öge de görsellerle desteklenmemiştir. 5. ünite “Türk Kahvesini Nasıl Yapıyoruz?”, “Menemeni Nasıl Yapıyoruz?” ve “Şiş Kebap” başlıklı etkinliklere yer verilmiştir ve etkinlik uygun resimlerle tamamlanmıştır. “Köy Kahvaltısı” isimli metinde menemen ismi geçmektedir ancak nasıl yapıldığı anlatılmamış, yemekle ilgili herhangi bir görsel verilmemiştir. (s.118)

“Bahar Kutlamaları” başlıklı metinde, Hıdırellez kutlamalarından bahsedilmiştir ancak Hıdırellez’in kolektif bilinçteki karşılığı hakkında herhangi bir bilgi verilmemiştir. (s.135) Sayfa 75’te yer alan “Dilekler” başlıklı bölümde günlük hayatta sıklıkla kullandığımız “Çok yaşa, Geçmiş olsun, Kolay gelsin, Afiyet olsun” gibi kalıp ifadeler yer verilmiştir. Günlük hayatla iç içe olan bu ifadeler yer verilmesi, öğrencilerde kültürel anlamda farkındalık oluşturacak niteliktedir. Sayfa 157’de ‘Nasreddin Hoca’nın Hindisi’ adlı fıkraya yer verilmiş ve Nasreddin Hoca’yı simgeleyen bir görsel, etkinlikle birlikte sunulmuştur.

Yabancı Kültür

Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında yerli kültürün var olması gereğini savunurken yabancı kültürle de kapılar kapatılmamalıdır. Yabancı bir öğrenci ders kitabında kendi kültürüne ait bir değeri gördüğünde mutlu olacaktır. Bu nedenle ders kitaplarında mümkün olduğunca farklı kültürler tanıtılmalıdır.

Gazi Tömer kitabının ikinci ünitesinde mektup yazma konusu ele alınmış, Londra’ya dil kursuna giden Hazal’ın yazdığı mektup Londra manzarası içeren bir resimle verilmiştir. (s. 22) Bu ünite “Uzun Ömrün Sırları” isimli metinde dünyada en uzun yaşayan insanların Japonlar olduğu söylenmiş, Japon kültürü ve yemek alışkanlıkları hakkında bilgi verilmiştir.

Dördüncü ünite sinemaya gitmeyi planlayan arkadaşlar arasında bir diyalog geçmektedir. Bu diyalogda o hafta sinemaya gelecek olan filmler hakkında bilgi verilmiştir. “Buz Devri-4”, “Cehennem Melekleri”, “Gerçeğe Çağrı” ve “Vampir Avcısı” filmlerinin kısa tanıtımı yapılmıştır. (s. 62)

Yeni Hitit ders kitabının 6. ünitesinde film ve roman özetlerinin görselleri ile eşleştirmesi yapılmaktadır. Burada Sürgündeki Prenses, Vadideki Zambak, Damdaki Kemancı, Yatağımdaki Düşman eserleri verilmiştir. (s.79) Kitabın 8. ünitesinde yabancı kültürle ait dört masalın (Alice, Kül Kedisi, Pamuk prenses, Kırmızı Başlıklı Kız) özeti

verilmiş ve masalların isimleri ile eşleştirilmesi istenmiştir. (s.92) Burada, nergis çiçeğinin adının eski bir Yunan efsanesinden geldiği anlatılmıştır. (s. 93) Aynı üniteye farklı ülkelerden resimler ve bu resimlerin ait olduğu yerlere dair bilgiler verilmiş ve bunların eşleştirilmesi istenmiştir. Bunlar, Güney Kore'nin başkenti Seul'ün Korece kelime anlamının başkent olduğu, Sahra Çölü'ndeki Tidikelt kasabasına on yıldır yağmur yağmadığı, Eiffel Kulesi'nin tepesine kadar 1792 basamak olduğu, Rusya'nın dörtte birinin ormanlarla kaplı olduğu, mumyaların ayak parmaklarının tek tek sarılıp mumyalandığı, Rodin'in "Düşünen Adam" heykelinin Dante'ye ait olduğu, dünyanın en yüksek şelalesinin Angel Falls olduğu ve buranın Venezuela'da olduğu belirtilmiştir. (s. 101)

Kitabın 9. ünitesinin başlığı "Farklı Dünyalar"dır. İlk bölümde, "Çok Kültürlü Bir Dünya" başlığı altında dünyada yaşayan bazı topluluklara ait fotoğraflar yer almıştır. Bu topluluklar, Eskimolar, Afrikalılar, Bedeviler ve Tibetlilerdir. (s. 104) Kitabın 12. ünitesinde "Sessiz Bir Tatil" başlığı altında İspanya'ya yapılan bir geziden bahsedilmiştir. Bu yazıda İspanya kısaca tanıtılmış ve İspanya'ya ait fotoğraflara yer verilmiştir. (s.148) Kitabın 10. ünitesinde Almanya, İspanya ve Hindistan'a ait gazete haberleri verilmiştir. Almanya'da otomobiller için otomatik park sistemi geliştirildiği, Avrupa'nın en katı sigara yasağının İspanya'da olduğu vurgulanmıştır. (s. 117) Kitabın 11. ünitesinde farklı kültürlerde değişik uygulama şekilleri olan yogadan bahsedilmiş ve yoga yapımına ait bir görsele yer verilmiştir. Cümleleri karışık olarak verilen tanıtım metninin uygun sıraya dizilmesi istenmiştir. (s. 134)

Türk Kültürü ve Yabancı Kültür

İncelenen ders kitaplarında yerli ve yabancı kültürün kimi zaman kıyaslama amacıyla bir arada verildiği gözlemlenmiştir.

Gazi Tömer kitabında tarihteki ünlü matematikçiler hakkında bilgi verilmiştir. Bu matematikçiler çeşitli uygarlıkları ve kültürleri temsil etmektedir. (s.77)

İstanbul ders kitabının 5. ünitesinde Reşat Nuri Güntekin'in "Çalıkuşu" romanından bir bölüm okuma metni olarak verilmiştir. Aynı üniteye Yaşar Kemal-İnce Memed, Orhan Pamuk-Masumiyet Müzesi adlı eserler eşleştirme etkinliği kapsamında diğer kültürlerle ait olan yazar ve kitaplarla bir arada verilmiştir. Kitabın her ünitesinde bulunan "Kültürden Kültüre" başlığı altında hedef kültürün sahip olduğu değerler diğer kültürlerle ait öğelerle kıyaslama yapılacak şekilde sunulmuştur. Bu yaklaşım, kültür karşılaştırması ve kültür aktarımı açısından önemlidir. Kitapta, dünyada yapılan icatlar ve ilkler konu başlığı altında pek çok icada yer verilmiştir. Bunun yanı sıra "İlk Osmanlı parasını Osman Bey bastırdı." ve "Nargile Osmanlı'ya Yavuz Sultan Selim zamanında Hindistan'dan geldi." şeklinde kültürümüze ait ilklere de yer verilmiştir. 4. Üniteye toplumumuzca tanınmış kişiler, dünya çapında tanınmış kişilerle bir arada verilmiştir. (İbrahim Tatlıses, Sezen Aksu, Tarkan) (s. 55)

Yeni Hitit ders kitabında 8 ayrı ülkeye (Hindistan, Japonya, Hollanda, Brezilya, Almanya, Rusya, Amerika Birleşik Devletleri, Türkiye) ait fotoğraflar verilmiş ve bu ülkelere ait özellikler ile bu fotoğrafların eşleştirilmesi istenmiştir. (s.105) Kitabın 9. ünitesinde yılbaşı kutlamaları ile ilgili bir yazı ve yılbaşına ait farklı görseller verilmiştir. Verilen metinde yılbaşının dünyanın farklı ülkelerinde (Finlandiya, İsveç, Norveç, Avustralya,

Brezilya, Çin, Japonya, Kore, Türkiye) ne anlamlara geldiği ve nasıl kutlandığından bahsedilmiştir. (s.107) Kitabın 12. Ünitesi “Yolculuk” başlığıyla oluşturulmuştur. Bölümün başında Çin Seddi, Mısır Piramitleri, Tac Mahal, Pisa Kulesi, Nemrut Dağı, Ölüdeniz olmak üzere farklı tarihi ve turistik yerin fotoğraflarına yer verilmiştir. (s.140)

Tarihi ve Turistik Yerler

Tarihi ve turistik yerler, ülkelerin dışa açılan kapısıdır. Kendi ülkelerinde iken ismini duymuş olabilecekleri yerleri o ülkeye dil öğrenmek için gittiklerinde gezip görme imkanı bulmak, yabancı insanlar için önemlidir. Çünkü dil sadece kitaplardan ve dört duvar arasında değil gezip görerek de öğrenilir. Tarihi ve turistik yerleri duymamış ve gezip görme fırsatı yakalamamış yabancılar için de ders kitapları önemli bir kılavuz olacaktır. Bu nedenle ülkemize ait bu değerlere yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarının her seviyesinde bolca yer verilmelidir.

Gazi Tömer kitabının üçüncü ünitesinde Adıyaman ile ilgili bir gezi programı vermiştir. Bu programda Adıyaman’da görülmesi gereken yerler, hangi yemeklerin yenmesi gerektiği ve alışveriş ile ilgili öneriler bulunmaktadır. Bu konu Nemrut Dağı, Ters Lale ve Oturakçılar görselleriyle desteklenmiştir. (s. 48) Ayrıca Ankara Beypazarı görseliyle desteklenmiş bir diyalogda Burcu isimli birisi iş arkadaşı Semra'ya Beypazarı gezisini anlatmıştır. (s. 49) Kitabın son metninde ülkemizin doğal güzelliklerinden Yedigöller tanıtılmış, Yedigöller’le ilgili görsellere yer verilmiştir. (s. 88) Ayrıca bu metinden sonra yer alan etkinliklerde Safranbolu bir öğrencinin ağzından tanıtılmış ve herkesin kendi memleketini tanıtmayı istenmiştir. (s. 89)

Resim 2: Tarihi ve Turistik Yerler

İstanbul ders kitabında ülkemizde bulunan ve turizm açısından değere sahip olan bölgeler tanıtılmıştır. “Tatil Planı” adlı dinleme metninde Kuş Adası, Efes, Afrodisias, Cunda Adası, Kapadokya ve Karadeniz’e dair bilgiler aktarılmış ve boşluk doldurma etkinliğine yer verilmiştir. (s. 15) “Yağmurlu Bir Günde İstanbul’da Neler Yapabilirsiniz?” adlı okuma metninde İstanbul’da bulunan ve turistik değerine sahip olan yerlerde yapılabilecek aktiviteler şu şekilde sıralanmıştır: “Üsküdar’dan vapura binip, Topkapı Sarayı’nda güneşin batışını izleyebilirsiniz. Anadolu Kavağı veya Adalar’da balık yiyebilirsiniz. Taksim’de sabah yürüyüşü ardından Galata Mevlevihanesi’ne ziyaret oradan da Galata Kulesine gidebilirsiniz.

İsterseniz Ortaköy'e gidip kumpir yiyebilirsiniz. Son olarak da Kapalıçarşı'da ışıl ışıl, rengarenk yüzlerce ürün arasında dolaşabilirsiniz. (s. 89)

Yedi İklim kitabının “Zaman ve Mekan” ünitesinin giriş görselinde Beylerbeyi Sarayı/İstanbul notuyla tarihi Beylerbeyi Sarayı'nın giriş kapısı kullanılmıştır. (s. 9) Geçmiş zamanın konu edildiği bu ünite “Bir Ressamın Hikayesi” isimli bir okuma metninde Ağrı Dağı ile Nuh'un Gemisi arasındaki ilişkiden söz edilmiştir. Konunun devamında ise yerel efsanelerden biri olan Ağrı Dağı Efsanesi anlatılmıştır. (s. 19) “Güzel Ülkem” ünitesinin ilk diyalogunda Çanakkale'ye dikkat çekilmiş ve bu bağlamda Gelibolu yarımadasından, Çanakkale Şehitleri Anıtı'ndan, Türk Şehitliği'nden, Anzak Koyu'ndan, Conk Bayırı'ndan ve Truva Antik Kenti'nden bahsedilmiştir. (s.73) Dört Mevsim Yedi Bölge başlığı altında Likya Yolu isimli bir okuma metni verilmiş, bu metinde Likya Yolu'nun üç bin yıllık bir geçmişe sahip olduğu ve bugün, dünyanın en önemli yürüyüş parkurlarından biri olduğu belirtilmiştir. Buranın Fethiye-Ölüdeniz'den başlayarak Antalya'ya kadar uzanan 509 km'lik ve yürüyüş tutkunları için inanılmaz güzellikte bir yol olduğu vurgulanmıştır. Kitapta yer alan afişte ise Kapadokya'daki peri bacalarına ve balonlara ait görsellere yer verilmiştir. (s. 79) “Teknoloji ve İletişim” ünitesinin giriş görselinde Haydarpaşa Tren Garı/İstanbul notuyla tarihi kara tren önünde iki gencin fotoğrafı verilmiştir. (s.131) Ünite sonunda yer alan okuma metninde mimari eserlerimiz içerisinde önemli bir detay olan kuş evlerine de değinilmiş, özellikle Selimiye Camii, Nevşehir Kurşunlu Camii, Kayseri-Şeyh İstanbul İbrahim Tunnurî Çeşmesi gibi mimari eserlerde bulunan örneklerinden bahsedilmiştir. (s. 148) Yine aynı ünitenin devamında Çini sanatına yer veren okuma metninde çininin tarihsel gelişiminden ve Türk mimari eserlerindeki örneklerinden bahsedilmiştir. Özellikle Bursa Yeşil Cami, Edirne Selimiye Camii, İstanbul Sultanahmet Camii çini sanatının kullanıldığı örnekler olarak verilmiştir. Kütahya'nın çinileriyle meşhur olduğu ve Türkiye'nin hemen her yerinde hediyeelik eşya dükkânlarında Kütahya çinilerinin bulunduğu ifade edilmiştir. (s.110)

Yeni Hitit ders kitabının 8. ünitesinde “Ah Tamara” adıyla bir efsaneye yer verilmiş ve Van Gölü'nde bulunan Akdamar adasının adının bu efsaneye dayandırıldığından bahsedilmiştir. (s. 95) kitapta, Kapadokya bölgesine ait fotoğraflara yer verilmiş ve Kapadokya'yı tanıtan kısa bir yazı yazılmıştır. (s.100) Kitapta, Balıkesir ilini tanıtan birkaç fotoğraf ve yazı bulunmaktadır. (s.101) Aynı ünite Türkiye'de yapılan bazı spor dallarından ve bu sporların yapıldığı yerlerden bahsedilmiştir. Kaçkar Dağları'nda doğa yürüyüşü, Alaçatı'da rüzgâr sörfü, Fethiye'de yamaç paraşütü fotoğraflar ile gösterilmiştir. (s.141) Kitabın 12. Ünitesinin karşılıklı konuşma bölümünde Fethiye ve Bodrum'a ait fotoğraflara yer verilmiştir ve bu fotoğrafların hangisinin Bodrum'a, hangisinin Fethiye'ye ait olduğu konusunda öğrencilerin karar vermeleri istenmiştir. Bodrum'a ait fotoğraflarda Bodrum Kalesi, pazar yerleri, Bodrum sokakları, Bodrum Kalesi'nde verilen konserler anlatılmıştır. Fethiye'ye ait fotoğraflarda ise yamaç paraşütüne, Ölüdeniz'e, kaya mezarlarına, antik tiyatroya yer verilmiştir. (s. 175-176)

Dilmer kitabının 9. ünitesinde “Ada Yolculukları” başlıklı kurmaca bir metin verilmiştir. Çizilen resim konuya uygun değildir. Bunun yerine ülkemizdeki adaların tarihi ve turistik yerlerinden birkaç kare fotoğraf verilmesi daha uygun olabilirdi. (s. 203) Kitabın 7.

sayfasında Ahmet adlı birinin İznik gezisi hakkında bir metin bulunmaktadır. Bu metinde İznik'in tarihi bir şehir olduğu söylenmiş ancak tarihiyle ilgili bir bilgi verilmemiştir. Metinde yalnızca Ahmet Bey ve ailesini tasvir eden bir çizim bulunmaktadır. Oysa burada İznik görselleri kullanmak daha uygun olacaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ders kitapları, yabancılara Türkçe öğretirken en fazla kullanılacak materyallerdir. Ders kitaplarının yabancı dili öğrenen kişilere en çok seslenen yeri kapağıdır. Bu nedenle kapak tasarımı, kapakta kullanılan resim ya da fotoğraf seçimi, resimlerde kullanılan renkler çok önemlidir. Burada yer alan resim ya da fotoğrafın canlı renklerden oluşması ve estetik olması yanında Türkiye'ye has önemli yerleri ya da değerleri yansıtmaları önemlidir.

Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında sadece kapak değil, kitabın içinde yer alan görsellerin de estetik ve konuyla ilgili olması gerekir. Özellikle A1 ve A2 düzey ders kitapları bol resimli olmalıdır. Kitaplarda yer alan görsellerin nerede olduğu mutlaka belirtilmelidir.

İncelenen A2 düzeyindeki ders kitaplarında Türkiye'nin farklı şehirlerinde yer alan değerler geniş bir yelpazede ele alınmıştır. Bunun yanında yemek kültürü konusuna da kitaplarda geniş yer ayrılmıştır. Türkiye'nin farklı şehirleri ve tarihi doğal güzellikleri ders kitaplarına konu olmalıdır.

Kitaplarda günlük hayata dair sinema ve dizilerden, ünlü sanatçılardan bolca bahsedilmiştir. Türkiye'de yaşayan, buradaki sosyal hayatın içinde olan yabancı öğrencileri dersin içine çekmek için bu yaklaşım önemlidir. Bu, dersi eğlenceli kılacak ve öğrenciyi de derse katacak, onlara konuşma fırsatı verecektir.

Ders kitaplarında yerel kültür unsurları yanında yabancı kültürlerle de yer verilmesi uygun olacaktır. Yabancı kültürlerden bahsederken de yabancı bir kültürü derinlemesine anlatmaktansa, kısa kısa daha fazla kültüre yer verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Açık, F., Demir, A. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım Ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler, TÜBAR, 30, 51-72.
- Avcı, Y. (2002). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminin Kültür Ve Yöntem Boyutu, 30.12.2017 tarihinde <http://www.turkcede.org/yeni-ogrenenlere-turkce-ogretimi/64-turkcenin-yabanci-dil-olarak-ogretiminin-kultur-ve-yontem-boyutu.html> üzerinden erişilmiştir.
- Barın, E. (2004). Türk Soylulara Türkiye Türkçesinin Öğretiminde Deyimler Ve Atasözlerini Önemi. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 1, 22-26.
- Byram, M. (1989). Cultural Studies in Foreign Language Education. Clevedon –Philadelphia: Multilingual Matters.
- Garza, T. (2013). Foreign Language Teaching Methods. 27 Aralık 2013 tarihinde [HYPERLINK "http://coerll.utexas.edu/methods/modules/culture/01/adresinden"](http://coerll.utexas.edu/methods/modules/culture/01/adresinden) <http://coerll.utexas.edu/methods/modules/culture/01/adresinden> erişildi.
- Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe A2 Düzeyi, Kalkan Matbaası, Ankara, 2014.

- Goodenough, W. (1964). Cultural Anthropology and Linguistics. Language in Culture and Society in (pp. 36-39). (Hymes, D. H., Ed.). New York: Harper & Row.
- İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı Seviye A2, Kültür Sanat Basımevi, İstanbul, 2013.
- Kalfa, M. (2013). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Sözlü Kültür Unsurlarının Kullanımı. Milli Folklor, 97, 167-177.
- Karaağaç, G. (2017). Dil, Tarih Ve İnsan. İstanbul: Kesit Yayınları.
- McKay, S. L. (2003). The Cultural Basis Of Teaching English As An International Language. TESOL Matters, 13(4). 21 Kasım 2013 tarihinde HYPERLINK "<http://khaliqbashar.blogspot.com/2012/05/cultural-basis-of-teaching-english-as.html>" adresinden erişildi.
- Mert, O., Albayrak, F. ve Serin N. (2013). Çeviri Çocuk Kitaplarının Kültür Aktarımı Açısından İncelenmesi. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 1(3), 58-73
- Özışık, C. (2007). Devlet Okullarındaki Yabancı Dil Derslerinde Hedef Kültüre Ait Öğelerin Aktarımı, 05.05.2010 tarihinde HYPERLINK "<http://www.english.com/yukseklisans.html>" adresinden alınmıştır.
- Thanasoulas, D. (2001). The Importance of Teaching Culture in the Foreign Language Classroom. Radical Pedagogy, 3(3). 26 Kasım 2003 tarihinde HYPERLINK "http://www.radicalpedagogy.org/radicalpedagogy94/The_Importance_of_Teaching_Culture_in_the_Foreign_Language_Classroom.html" adresinden erişildi.
- Tural S. (1988). Kültürel Kimlik Üzerine Düşünceler. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Tylor, E. B. (1920). Primitive Culture. London: John Murray. 18 Mayıs 2014 tarihinde HYPERLINK "<https://archive.org/stream/primitiveculture01tylouoft>" \l "page/n17/mode/2up/search/belief" adresinden erişildi.
- Uyar, Y. (2007). Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Ve Kültürel Kimlik Geliştirme. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ülker, N. (2007). Hitit Ders Kitapları' Örneğinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Sürecine Çözümleyici Ve Değerlendirici Bir Bakış, (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yabancı Dilim Türkçe, Hakan Yılmaz, Zeki Sözer, Dilmer Yayınları, İstanbul, 2014.
- Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı, Seviye A1, Yunus Emre Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2015.
- Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı, A1 A2 Temel Düzey, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 2014.